

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
ЛІГА СТУДЕНТІВ АСОЦІАЦІЇ ПРАВНИКІВ УКРАЇНИ

**ПРАВОВІ ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ
ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ТА БЕЗПЕКИ СУСПІЛЬСТВА**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції
(Суми, 19-20 травня 2016 року)

Суми
Сумський державний університет
2016

2. Уткіна М. С. Історико-правові аспекти становлення фінансової системи України / М. С. Уткіна // Форум права. - 2015. - № 5. - С. 199–204.
3. Селюченко Н. Є. Управління фінансовою системою України / Н. Є. Селюченко, З. К. Шмігельська // Вісн. Нац. ун-ту "Львів. політехніка". - 2012. - № 725. - С. 366-371.
4. Про Положення про Міністерство фінансів України : Указ Президента України : від 08.04.2011 р. № 446/2011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/446/2011> .
5. Вовк Б. Міністерство фінансів України як головний орган управління державними фінансами / Вовк Б. // Матеріали VI всеукраїнської студентської науково-технічної конференції «Природничі та гуманітарні науки. Актуальні питання.», 25-26 квітня 2013 року — Т. : ТНТУ, 2013 — Том 2. — С. 18.

СУТНІСТЬ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ДЕРЖАВИ

Усова А.В.,

*студентка V курсу юридичного факультету
Сумського державного університету*

Управління фінансами є складовою частиною управління економікою, його здійснює спеціальний апарат з допомогою спеціальних прийомів і методів. Сьогодні тема функціонування системи фінансових органів та інституцій в Україні є надзвичайно актуальною, адже від правильності вирішення цього питання залежить як ефективність діяльності державних органів, забезпечення фінансовими ресурсами різних сфер суспільного життя, так і стабільність розвитку економіки країни, в цілому.

Фінансову систему нашої держави можна розглядати як сукупність органів державної влади та місцевого самоврядування, які здійснюють у межах своєї компетенції керівництво фінансовою діяльністю держави та підприємств, установ, організацій, що беруть у ній участь [1].

Управління державними фінансами являє собою сукупність форм і методів цілеспрямованого впливу держави на формування і використання централізованих і децентралізованих фондів фінансових ресурсів, що знаходяться в розпорядженні державних органів управління [2].

Як зазначає Горбатюк В.І., управління державними фінансами — це сукупність дій та впливів із застосування економічного, політичного, правового, організаційного та мотиваційного механізмів держави, що виникають у процесі формування та використання централізованих та децентралізованих фондів коштів, призначених для фінансового забезпечення виконання державою покладених на неї функцій, завдань та цілей [3, с. 114].

Щодо державних органів (суб'єктів), що здійснюють управління державними фінансами, то у науковій думці існують досить суттєві розбіжності.

М.І. Карлін виділяє органи управління фінансовою системою, під якими розуміє: Міністерство фінансів України, Державну податкову адміністрацію, Контрольно-ревізійну службу, Державне казначейство, Рахункову палату, Державну комісію з регулювання ринку фінансових послуг, Державну комісію з цінних паперів та фондового ринку, Пенсійний та інші фонди соціального страхування, тощо. Водночас, на думку В.М. Опаріна, центральне місце в управлінні фінансами в Україні, як і в будь-якій іншій державі, посідає Міністерство фінансів. Саме на нього

покладені завдання загального керівництва всією фінансовою системою країни [3, с. 113].

В основі формування органів управління фінансовою системою лежить її внутрішня структура. Загальне керівництво фінансовою діяльністю в будь-якій країні здійснюють органи державної влади й управління [4, с. 33].

Основним завданням органів управління фінансовою системою є забезпечення злагодженості у функціонуванні окремих сфер і ланок фінансових відносин. Цього досягають чітким розмежуванням функцій і повноважень між фінансовими органами та інституціями [5, с. 368].

Державну політику у фінансовій сфері здійснює Верховна Рада України, що затверджує загальнодержавні програми, Державний бюджет і вносить зміни до нього, здійснює контроль за використанням Державного бюджету України, приймає рішення щодо звіту про його виконання. Найважливіші питання у фінансовій сфері регулюються винятково законами України.

Органи виконавчої влади, що здійснюють управління фінансами, поділяють на:

- 1) органи управління загальної компетенції (Кабінет Міністрів України, місцеві державні адміністрації, органи місцевого самоврядування);
- 2) органи управління спеціальної (галузевої, міжгалузевої) компетенції:
  - а) що здійснюють фінансову діяльність поряд зі своїми основними функціями (міністерства, відомства, за винятком Міністерства фінансів України);
  - б) для яких фінансова діяльність є основною і які створені спеціально для здійснення фінансової діяльності (Міністерство фінансів, Державна податкова адміністрація України та ін.).

Певні повноваження у фінансовій сфері має Президент України: призначає міністра фінансів; представляє на затвердження Верховній Раді кандидатури Голови Національного банку України.

Значними повноваженнями в галузі управління фінансами наділений Кабінет Міністрів України. Він забезпечує: проведення фінансової, цінової, інвестиційної і податкової політики; розроблення проекту Закону про Державний бюджет України; виконання затвердженого Державного бюджету України; надання звіту про виконання Державного бюджету України [6].

Центральне місце в управлінні фінансами в Україні, як і в будь-якій іншій державі, займає Міністерство фінансів. Саме на нього покладено завдання загального керівництва всією фінансовою системою країни. До складу Міністерства входять два відокремлених підрозділи: контрольно-ревізійна служба і державне казначейство. Контрольно-ревізійна служба спеціалізується на проведенні фінансового контролю. Державне казначейство створено з метою забезпечення повного і своєчасного виконання Державного бюджету. Його необхідність зумовлена тим, що об'єкти фінансування з централізованого бюджету держави розташовані на всій території країни, тому здійснювати їхнє обслуговування з єдиного центру — Міністерства фінансів, у край складно.

Державна податкова адміністрація спочатку була створена теж у складі Міністерства фінансів, а з кінця 1996 р. перетворена у самостійний фінансовий орган. Основне її завдання полягає у реалізації податкової політики держави [5, с. 369].

Отже, одним з основних завдань органів управління фінансовою системою є забезпечення злагодженості у функціонуванні окремих сфер і ланок фінансових відносин. Цього досягають чітким розмежуванням функцій і повноважень між фінансовими органами та інституціями.

Одним з основних напрямів удосконалення системи управління державними фінансами є розробка та впровадження інтегрованої системи управління, що повинна задовольняти інформаційні потреби (бізнес-процеси та інформаційні потоки) Міністерства фінансів України; сприяти розширенню функціональності казначейської системи з метою забезпечення кращої підзвітності, прозорості й цілісності; надавати нові можливості для ефективного інформаційного обміну між фінансовими й фіскальними органами, що входять до складу цієї системи; поліпшувати державне управління та забезпечувати оперативність інформації щодо стану надходження доходів і оцінки ефективності державних видатків [7, с. 58].

Удосконалення системи управління фінансами повинно сприяти розширенню функціональності фінансової системи, поліпшенню державного управління бюджетною сферою; забезпечувати прозорість бюджетного процесу, цілісність, актуальність, повноту фінансової звітності; здійснювати інформаційну підтримку зазначеної системи та задовольняти інформаційні потреби державних установ; продовжувати проведення розпочатих реформ у сфері державного внутрішнього фінансового контролю, місцевих бюджетів, податкової системи та модернізації системи бухгалтерського обліку в державному секторі [7, с. 61].

У даних умовах функціонування фінансово-економічної системи потребує розробки нових та реформування існуючих інститутів управління фінансовою системою. Реформування системи органів управління фінансами в Україні – це неперервний процес, який триває і сьогодні. Підсумовуючи вищесказане, зазначимо, що система органів управління фінансами в Україні потребує подальшого удосконалення. Створення єдиної системи управління фінансами забезпечить результативність не тільки фінансової політики держави, але й сприятиме ефективному розвитку економіки країни та її регіонів.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Клименко К. В. Актуальні проблеми модернізації фінансової системи України / К. В. Клименко // Ефективна економіка. — 2015. — № 7 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=4190> .
2. Поліщук Н. В., Борецька О. В. Модернізація системи управління державними фінансами / Н. В. Поліщук, О. В. Борецька // Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ. Міжнародна інтернет-конференція [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://intkonf.org/polischuk-nv-boretska-ov-modernizatsiya-sistemi-upravlinnya-derzhavnimi-finansami/> .
3. Горбатюк В. І. Державні фінанси як об'єкт управління / В. І. Горбатюк // Економіка та держава. – 2012. - №6. – С. 111-114.
4. Манн Р. В., Фінагіна О. В., Харіна К. В. Фінанси: Навч. Посібник / Р. В. Манн, О. В. Фінагіна, К. В. Харіна – Донецьк: ДонІЗТ, 2007. -260с.
5. Селюченко Н. Є. Управління фінансовою системою України / Н. Є. Селюченко, З. К. Шмігельська // Вісн. Нац. ун-ту "Львів. політехніка". - 2012. - № 725. - С. 366-371.
6. Ворона Л. К. Фінансове право України: навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. / Л. К. Воронова, М. П. Кучерявенко, Н. Ю. Пришва та ін. – К.: Правова єдність, 2009. – 395 с., http://pidruchniki.com/pravo/organi_zdiysnyuyut_finansovu_diyalnist .
7. Молохова Я. О. Система державного регулювання та управління фінансовою сферою країни / Я. О. Молохова // Наукові праці НДФІ. - 2010. - Вип. 1. - С. 56-61.